

Nr 374.

Av herr **Lundqvist m. fl.**, *angående vidtagande av stödtåtgärder för den svenska frukt- och trädgårdsodlingen.*

Den högkonjunktur, som inom industri och handel f. n. råder i landet, har icke kommit den svenska frukt- och trädgårdsodlingen till del. De låga försäljningspriserna från krisåren kvarstå på detta område utan nämnvärda ändringar. Härtill kommer, att särskilt i några hänseenden läget för denna näring på senaste tid ytterligare försämrats. Sålunda har den vid fjolårets riksdag genomförda arbetstidsregleringen, vilken f. ö. för trädgårdsodlingen i vissa avseenden ställde sig ogynnsammare än för jordbruket, verkat fördyrande på arbetskostnaderna. — Skulle, såsom bebådats, ytterligare skärpning av arbetstidsbestämmelserna komma att genomföras, bleve dessa ogynnsamma verkningar helt naturligt än större. — I samma riktning verka helt naturligt även de löneförbättringar, som fr. o. m. den 1 januari i år överenskommits mellan arbetsgivare- och arbetareparterna inom denna näringsgren. Vidare har den devalvering, som under år 1936 företogs i de s. k. guldländerna, givit dessa länder ökade konkurrensmöjligheter och därmed även ökat trycket på priserna på den svenska marknaden.

Det ligger i öppen dag, att läget för den svenska frukt- och trädgårdsodlingen och dess många strävsamma yrkesutövare under ovan anförda förhållanden väsentligt försämrats. Känt är också, att åtskilliga länder för att stimulera sin utförsel av vissa alster med statliga medel understödja exporten, ett förhållande som är särskilt framträdande inom trädgårdsodlingen.

Så som förhållandena f. n. gestalta sig för här ifrågavarande näringsgren och så bekymmersam som den närmaste framtiden ter sig för den befolkningsgrupp, det här gäller, synes oss nödvändigt, att riksdagen upptar till prövning frågan, huruvida och i vad mån staten kan äga möjlighet att på ett verksammare sätt än vad hittills skett slå vakt om den svenska frukt- och trädgårdsodlingen, så att dess utövare och anställda kunna erhålla utsikt till en tryggare och ekonomiskt drägligare ställning. Det bör i detta sammanhang ihågkommas, att det stöd, trädgårdsodlingen fått av statsmakterna, icke varit av samma effektivitet och omfattning som den hjälp, jordbruksnäringen — med all rätt — fått åtnjuta.

Bland de åtgärder, som vid fjolårets riksdag i olika motioner föreslogos i sådant syfte, stannade riksdagen för vissa tullförhöjningar i enlighet med motionerna I: 104 och II: 254. I dessa motioner begärda tullhöjningar blevo emellertid av riksdagen endast delvis fastställda.

Även om riksdagens beslut i fjol helt naturligt innebar en värdefull hjälp åt trädgårdsodlingen, lär dock ingen kunna göra gällande, att de då vidtagna åtgärderna äro tillräckliga särskilt med hänsyn till de ovan omnäm-

da ändrade förhållanden, som inträtt efter riksdagens beslut i ärendet. Star-ka skäl tala därför för att statsmakterna på ett effektivare sätt vårda sig om de intressen, som representeras av den stora yrkeskåren i våra trädgårdar. Det må i detta sammanhang framhållas såsom anmärkningsvärt, att trädgårdsodlingens intressen icke synas vederbörligen beaktade vid den utredning, som igångsatts för att få klarlagt, vilka åtgärder från det allmän- nas sida kunna vara erforderliga för att lämna jordbrukets utövare nödig kompensation för de merkostnader, en ytterligare skärpning av arbetstids- lagen komme att föranleda.

Även om det skulle erbjuda stora svårigheter för statsmakterna att under nu rådande förhållanden finna en verkligt effektiv och rationell lösning av denna yrkesgrupps problem, synes det i vart fall nödvändigt att taga under övervägande och närmare utreda, vilka ytterligare åtgärder som böra och kunna vidtagas till stöd, ifall svårigheterna för vår frukt- och trädgårdsod- ling ej blott skulle fortfara utan — som man av vissa skäl tyvärr måste räkna med såsom möjligt — än mer skärpas.

De nuvarande svårigheterna för här ifrågavarande näringsgren vållas främst och i övervägande grad av den omfattande import av olika produk- ter, som förekommer från olika håll, och dessas starkt prisförsämrande in- verkan på den inhemska odlingen. Stödåtgärderna synas därför också i främsta rummet böra rikta sig mot denna import i den mån denna kan ha alltför ogynnsamma återverkningar på vårt lands egen odling.

I vissa fall torde önskvärd lättnad kunna och lämpligast böra beredas den inhemska odlingen genom ytterligare tullregleringar. — I detta avseende bör bl. a. ihåggkommas, att nuvarande handelsavtal med Förenta staterna utlöper under sommaren 1938, varigenom vissa ökade möjligheter till tullregleringar vinnas. — Ifrågasätts kan emellertid, om icke åtminstone beträffande vissa produkter, förhållandena äro sådana eller i varje fall hota att utveckla sig så, att en importreglering är nödvändig att vidtaga. Denna skulle då givet- vis ske under medverkan av den expertis, som finnes inom trädgårdsodlar- nas egen krets.

Känt är visserligen, att nu gällande traktater i viss utsträckning lägga hinder i vägen för en omedelbar importreglering. Förnekas kan ej heller, att en importreglering i och för sig innebär ett ganska betydande och även omstritt avsteg från den inriktning, svensk handelspolitik hittills haft. Att ett insläende på denna väg under sådana förhållanden kan framkalla viss betänksamhet, är naturligt. Å andra sidan kräva onormala förhållanden exceptionella åtgärder. Statsmakterna kunna helt naturligt icke lämna en strävsam och lojal yrkesgrupp sådan som den här ifrågavarande vind för våg. Det bör icke heller förglömmas, att ett sådant steg som att genom stat- liga ingripanden reglera importhandeln, åtminstone delvis direkt skulle framkallas av de handelspolitiska åtgärder i premierande syfte, som vissa utländska stater vidtagit gent emot Sverige.

Vilka produkter som böra bli föremål för här ifrågasatt ökat skydd, bör bli föremål för närmare utredning. Särskild uppmärksamhet synes därvid

emellertid böra ägnas den synnerligen omfattande importen av holländska blomsterlökar och tyska liljekonvaljerötter, vidare av tomater och gurkor samt snittblommor och frukt. I de förberedelseåtgärder, som här ovan föreslagits, torde helt naturligt även vindruvstullen böra särskilt uppmärksammas. Betydelsen av att denna ej blott återinföres under vederbörlig del av året, såsom i fjol begärdes, utan erhåller en sådan höjd, att effektivt pris-skydd erhålles för den inhemska fruktodlingen, ligger i öppen dag.

Då Kungl. Maj:t i enlighet med hittillsvarande författningstolkning lärer äga att på egen hand besluta om importreglering och då regeringen dessutom har de största möjligheterna att överblicka och rätt bedöma verknin-garna av ett traktatregleringsbeslut i handelspolitiskt hänseende, synes nå- gon riksdagens skrivelse och fullmakt med uttryckligt krav på ovillkorligt genomförande av en importreglering icke erfordras eller ens lämpligen böra ifrågakomma. Med hänsyn till frukt- och trädgårdsodlingens svåra läge sy- nes det oss däremot önskvärt och starkt motiverat, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t ägnar frågan om denna odlings svårigheter all vederbörlig uppmärksamhet och ej försummar att i tid vid- taga alla de åtgärder, som kunna befinnas av utvecklingen nödvändiga och med hänsyn till sin effekt lämpliga.

Med hänvisning till ovanstående tillåta vi oss alltså föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t under erin- ran om den svenska frukt- och trädgårdsodlingens fortfa- rande prekära läge hemställa, att Kungl. Maj:t ville ägna alldeles särskild uppmärksamhet åt denna odlings behov av stöd ävensom utan tidsutdräkt taga under övervägande och förbereda de olika åtgärder, däribland tullregleringar och im- portreglering, som kunna erfordras åtminstone i beredskap för att skänka den svenska odlingen ökat skydd och större lönsamhet.

Stockholm den 24 januari 1937.

R. Lundqvist.

E. Thorell.

Karl Magnusson.

Ernst V. Olsson,
Staxäng.

